

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Naša ravna pot.

Danes sta komunizem in fašizem velika moda. Mnogi — tudi prepričani katoličani — vidijo v enem izmed teh dveh edino rešitev iz brezmejne zmede, v kateri se družba nahaja.

Ta pojav ni v zgodovini nič novega. Vedno in vedno so se dobili ljudje, ki jih je moda potegnila za seboj in jim zameglila pogled na našo ravno pot.

V 16. stoletju je bil humanizem velika dnevna moda; samo stara grška in rimska kultura je bila za humaniste prava kultura, vse drugo ni veljalo nič. Mnogi katoliški izobraženci so se kar sramovali svoje »manjvrednosti« in so se skušali prilagoditi humanističnemu valu in poskušali »nazadnjaški« katolicizem humanizirati. Kje je danes humanizem? Šel je kot muha enodnevnica, katolicizem pa je ostal.

V prosvitljeni dobi pred francosko revolucijo je bilo svobodomiselnost in oboževanje razuma velika dnevna moda. Mnoge katolike je bilo zopet sram, da katolicizem ne gre z duhom časa naprej. Tedaj smo dobili »katoliške liberalce«, ki so skušali prilagoditi katolicizem modnim naukom prosvitljenca. Prosvitljena doba je mimo in če gledamo nazaj, se nam zdi paktiranje katoličanov z dnevnno modo smešno in nesamostojno.

Francoska revolucija je dvignila visoko v zrak nauk o neomejeni svobodi človeka v gospodarskem, političnem in verskem življenju. Svoboda je vse, drugo ni nič! Kaj družina, kaj stan, narod in država! Vse je podrejeno blagru poedinca. Zavladal je liberalizem, postal ogromna velsila, potegnil tudi milijone katoličanov za seboj. In kaj je rodila ta doba? Rodila je kapitalizem, dala je podlago za neomejeno izkoriščanje slabejšega po močnejšem. Saj vlada svoboda in vsak sme delati, kar hoče. Država te svobode ne sme omejevat, ne sme ščititi izkoriščanih. Ti nauki so bili uvod v sedanji svetovni nered. Trezni katoličani so svarili: Preveč na desno ste zašli. Toliko svobode je preveč, saj je vendar delavnemu ljudstvu samo v škodo. Interesi družine, družbe, države so nad interesi poedinca. In resnično. Ni minilo sto let, pa se je moda vrgla na drugo pot — zavrgla je vso svobodo. — Liberalizem je padel, kapitalizem je obsojen. Kdo pa je zopet ostal? Katolicizem s svojo ravno potjo, s svojim pravim pojmovanjem človeka, njegove svobode ter družbe in njenih pravic.

Tudi danes nismo brez krivih naukov in zmot. Zopet imamo novo modo oziroma — toliko smo že napredovali — imamo kar dve modi: komunizem in fašizem. Oba učita, da ni poedinec nič, družba, država, kolektiv pa vse; oba sta osebno svobodo, svobodo vesti in prepričanja uničila in prepovedala. Misliti sme samo diktator in voditelj. In zopet vidimo katoličane, kako so v negotovosti in se obotavljajo, sram jih je »nazadnjaškega« katolicizma, pa iščejo nove sreče v fašizmu (svet jih naziva »klerofašisti«) in v socializmu (sami se nazivajo »krščanski socialisti«).

Ali ni žalostno, da se v vsej zgodovini pojavljajo tako nesamostojni katoličani in da jim vsa zgodovina še ni odprla oči. Vse modne norosti so prešle, katolicizem je ostal, tudi fašizem in komunizem bosta prešla, katolicizem pa bo ostal, ker je večno resničen in sodoben.

Pravilnik

o človekoljubni glavnici železničarjev.

Minister za promet je predpisal nov pravilnik za bolniško blagajno železniškega osebja, v kateri je zavarovanih 75.673 uslužbencev ter 127.407 družinskih članov. S pravilnikom je urejeno fakultativno članstvo fonda vpokojencev, ki dobivajo pokojnine iz delavskega pok. fonda za državno prometno osebje. Obvezni člani, ki ob boleznih ne prejema prejemkov, bodo plačali zdej prispevek, ki bo 3% njihovih rednih prejemkov. Fakultativni člani bodo plačali 3% svoje pokojnine, toda najmanj 20 Din na mesec. Določena je tudi nova lestvica o datjavi podpor za sanatorijsko zdravljenje, razširjena so pa tudi odredbe o podporah brezposelnim svojem, kadar je član v bolnici. Hranarina se bo izplačevala za vse dni v mesecu. Prometna ustanova je dolžna plačati ravno toliko prispevkov, kot člani sami.

Velika stavka v Trepči. Borba rudarjev z angleškimi kapitalisti.

V Trepči pri Kosovski Mitrovici v Južni Srbiji se nahaja rudnik, ki je last angleške družbe Trepča-Mines. Rudnik prideluje baker in zlato. Podjetje spada med najbolj donosna ne samo v naši državi, ampak tudi v Evropi. Lanska bilanca izkazuje 76 milijonov dinarjev čistega dobička, ki se je razdelil med delničarje. Delnice tega podjetja se danes ne morejo kupiti. Lastniki jih čuvajo kot čisto zlato, saj prinašajo 30—40% dividende. Mogoči pa so tako ogromni zaslužki samo zaradi neznošnega izkoriščanja rudarjev. Povprečno zasluži delavec na šihit okoli 30 Din. Delati pa mora rudar 10—12 ur v rovih, ki so v vsej naši državi najbolj globoki. Na dnu vlada strahovita vročina 40 stopinj, tako da jo rudarji prenašajo le, če delajo popolnoma goli. Že dolgo časa je med rudarji vrelo, sedaj pa je prišlo do izbruha štrajka. Delavci zahtevajo osemurni delavnik, povišanje mezd za 30%, napeljavajo električnega toka v svoje hišice, ki so si jih zgradili samj z lastnimi sredstvi, pozidanje zadostnega števila delavskih stanovanj, toplo vodo v kopališču in na osebo 1 kg mila na mesec. Spričo ogromnih za-

služkov, ki jih dela rudnik, so zahteve delavstva več kot skromne. In vendar jih je vodstvo rudnika odbilo. Da bi se maščevalo nad štrajkujočimi rudarji, je dalo zapreti tudi rudniško kantino, v kateri so dobivali rudarji hrano. Ker leži Trepča precej daleč od prometnih krajev, so bili rudarji s tem najbolj prizadeti. Priskočili so jim pa na pomoč okoličani. Cela Južna Sroja spremlja z največjimi simpatijami pokret rudarjev v Trepči, ker vidi, kako jih izkorišča oholi angleški kapital. Okoličani zbirajo za rudarje živila in denar. Bogat arnavtski posestnik iz okolice jim je daroval 80.000 Din. Neki trgovec iz Kosovske Mitrovice jim pošilja vsak dan 200 kg kruha brezplačno. Tudi reveži doprinašajo svoje, da pomagajo rudarjem iz stiske. Rudnik utrpi vsak dan zaradi štrajka pol milijona dinarjev škode. Vendar so lastniki trdovratni. Izjavljajo, da ne bodo popustili, pa če tudi traja štrajk šest mesecev. — Rudnik Trepča zaposluje 1800 rudarjev, med katerimi je veliko Slovencev. Rudarji so izvolili posebno deputacijo, ki so jo poslali v Belgrad, da naprosi pristojna mesta za zaščito in posredovanje.

Sodišče delavskega zavarovanja.

V Ljubljani posluje posebno delavsko sodišče, o katerem pa naše časopisje molči. Molči morebiti zato, ker za to sodišče ne ve, ali pa zato, ker so razprave morebiti premalo zanimive. Seveda se marsikomu ne zdi zanimiva borba delavca za pravico, za košček kruha.

Sodišče delavskega zavarovanja sodi o sporih med zavarovanci Okrožnega urada ter med Okrožnim uradom. To sodišče pa ne rešuje vseh sporov, ki morejo nastati med zavarovanci in uradom, ampak rešuje samo one spore, ki nastanejo radi odškodnin in podpor ob boleznih, ob porodu in ob nezgodah.

Kadarkoli smatra član, da se mu godi krivica, se sme v roku 15 dni potem, ko je prejel odlok rentnega odbora Okrožnega urada, pritožiti na sodišče delavskega zavarovanja. Naglasiti moramo, da je pritožba redoma dopustna samo zoper odloke rentnega odbora, zoper druge odloke pa ne. Pritožbe ni treba kolkovati, tudi ni treba najemati odvetnikov, da bi zastopali koristi zavarovancev. Delavska zbornica gre prav rada vsakemu delavcu popolnoma brezplačno na roko na ta način, da mu sestavi tožbo in zastopa njegove koristi na razpravi.

To sodišče je za delavce in za zavarovan-

vanje velikega pomena. Naše ljudstvo zupa sodišču. Izrek sodišča, pa naj bo za pritožnika ugoden ali ne, se smatra za pravičen. Pa tudi zavarovanje je pridobilo na ugledu, ker je poslovanje sodišča pokazalo, da Okrožni urad pravično dela, varujoč koristi posameznih članov pa tudi celokupnega članstva. Pomote seveda pri takem ogromnem aparatu niso izključene. Važno je vedeti tudi to, da ne sodi pri tem sodišču samo eden sodnik, ampak sodi pet sodnikov, od katerih je le eden in sicer predsednik sodnik po poklicu, dva sodnika sta delavca, dva pa delodajalca. O sporni stvari torej razpravljajo ljudje, ki delo, delavske razmere in delavčev življenje poznajo. Če pa delavec kljub temu ni zadovoljen z razsodbo, se more zoper to pritožiti na Stol sedmorice v Zagrebu. Tudi za to pritožbo ni treba odvetnika in je tudi kolkovati ni treba.

Vendar pa so tudi te pravde precej drage za tistega delavca, ki pravdo zgubi. Kajti v tem slučaju mu sodišče ne prisodi potnih stroškov. Takih izgubljenih pravnih pa je predvsem kriva nerednost. Zato dajemo vsem en svet: kadarkoli misliš, da se ti godi krivica, se najprej prepričaj, kakšne pravice ti daje zakon o zavarovanju delavcev. Šele potem toži.

Uvaževanja vreden predlog za minimalne mezde v Ljubljani.

Na zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta je stavil občinski svetnik Rud. Smersu predlog o ureditvi delavskih plač. Predlog se glasi:

»Opažamo, da se mezde tudi na teritoriju Ljubljane vedno bolj znižujejo in da so padle že daleko pod eksistenčni minimum. Posledice tega dejstva so vedno večja revščina, ki pride zlasti do izraza pri našem socialno-političnem uradu, dalje razna težka mezdna gibanja, ki so v škodo delavcem, podjetnikom in narodnemu gospodarstvu. V zadnjem času se je začelo mezдно gibanje stavbinskih delavcev, ki so morebiti od vsega delavstva najsrmatnejše plačani, posebno še, če vzamemo v obzir, da je delo na stavbah — sezonsko delo.

Zakona, ki bi urejeval mezdna vprašanja in ki bi zlasti določal minimalne mezde, še nimamo. Osutek je sicer napravljen, toda bati se je, da je še daleč čas,

ko bo iz tega osnutka nastal zakon. Toda vprašanje ureditve pravičnega mezdne razmerja in minimalnih plač je tako nujno, da ne moremo čakati na zakonitev tega osnutka.

Mestna občina ljubljanska mora storiti v tem pogledu vse, kar se storiti da. Vsa dela, ki jih vrši mestna občina v lastni režiji, naj jih plača tako, da bo plača dosegla vsaj eksistenčni minimum. Dalje naj mestna občina pri delih, ki jih daje v delo raznim podjetnikom, izrecno zahteva, da morajo biti delavci primerno plačani. Dalje naj mestna občina zahteva ob izdaji stavbenih dovoljenj ter drugih del, ki jih mora odobriti mestna občina, da se morajo nuditi delavcem minimalne plače. Prepričan sem, da je mestna občina upravičena do teh ukrepov in da bodo ti ukrepi vsaj nekoliko omilili težko stanje, v katerem se danes delavstvo nahaja.«

Mezдно gibanje gradbenega delavstva.

Socijalni položaj gradbenega delavstva je v naši državi popolnoma neurejen. Gradbeni delavci so tisti sloj, ki je najbolj izpostavljen vsem nepogodam gospodarskih razmer. Če je kriza, sploh nimajo dela, kadar se razvije gradbena sezona, pa jim podjetja neprestano tiščijo mezde navzdol, poleg vsega tega pa delajo kvečjemu štiri do pet mesecev na leto, ves ostali čas pa se morajo preživljati, kakor vedo in znajo. Da bi si pa pri sedanjih mezdah v sezoni količkaj privarčevali za ostale dni, ko ni dela, je popolnoma izključeno.

Neurejenost položaja gradbenega delavstva

osvetljujejo najbolj jasno podatki glede plačilnih pogojev, ki dokazujejo, da vlada v tej panogi naše gospodarske delavnosti kaj čudne razmere. Nekateri podjetniki plačujejo po 3.— Din na uro, drugi po 2.—, 1,80 in celo 1,20 itd. V drugih evropskih državah tarifne pogodbe popolnoma natančno urejajo razmerje med podjetniki in delavci. Pri nas pa tega doslej ni bilo, dasi je to nujno potrebno tako v interesu prizadetega delavstva kot v interesu podjetnikov samih. Neurejene razmere namreč nekaterim podjetnikom škodujejo, drugim spet koristijo. Konkurenca med podjetji pa gre večinoma na račun delavskih mezd.

Tako dalje več ne gre.

Spričo takih razmer, ki so posebno kričeče v Ljubljani, dasi tudi v Mariboru in drugod po Sloveniji niso nič boljše, je bilo gradbeno delavstvo prisiljeno seči po samopomoči. V Ljubljani se je pojavilo močno mezдно gibanje, kateremu so se priključili gradbeni delavci vsah podjetij brez ozira na organizacijo. Zagrozili so s stavko in prišlo je do pogajanj s podjetniki. Delavci so pri teh pogajanjih pokazali kar največ dobre volje in razumevanja, pri podjetnikih pa je bilo žal baš nasprotno. Delavci so podjetnikom in oblastem dokazali, da tako dalje več ne more iti. Banska uprava je potem pozvala vse podjetnike na posebno anketo, katere pa se je žal udeležil le neznamen del zainteresiranih podjetij. Podjetja, ki so sodelovala na anketi, so uvidela upravičenost delavskih zahtev, vendar pa ni bilo moči doseči zadovoljivega rezultata. Pogajanja se zato nadaljujejo. Zavedno delavstvo je za svojo pravično stvar nepopustljivo in računa v tej svoji mezdni borbi tudi na vsestransko pomoč in razumevanje ter simpatije vse javnosti.

Kaj zahtevajo gradbeni delavci?

V glavnem stremi gradbeno delavstvo za tem, da se uvede kolektivna pogodba, ki bo točno — tudi kar se tiče mezd — urejevala odnose med delavstvom ter podjetniki. Delovni čas naj traja tedensko 48 ur ter naj se porazdeli tako, da ostane sobota popoldne prosta. Za vsako podaljšanje delovnega časa pa naj določa, oziroma velja zakon o zaščiti delavcev. Za delo v nočnem času naj se plačuje 100% povišek nad normalno plačo. Delo v straniščih, kanalih itd. se ima plačevati s 50% poviškom. Nedeljsko delo bodi v smislu zakona prepovedano. V slučaju nujne potrebe pa je nedeljsko delo plačevati s 100% poviškom in ne sme v nobenem slučaju trajati več nego 8 ur. Tudi glede praznikov se nahajajo v osnutku pogodbe posebna določila. Akordno delo naj se pri vseh stavbah in pri vseh stavbinskih delih brezpogojno ukine. Podjetnik ne sme dati dela v akord, če tudi bi bili delojemalci s tem sporazumni. Izplačevanje mezd naj se vrši tedensko in sicer takoj po zaključku dela. Posebej določa osutek pogodbe začetek in konec dela, vsebuje določbe o sprejemanju in odpuščanju delavcev, določbo o učencih, določbo o redu in nadzorstvu na stavbi in končno vprašanje delavskih zaupnikov in organizacije.

Na vsaki stavbi, kjer je zaposlenih več nego pet delavcev, mora biti na razpolago sanitetna omarica za prvo pomoč. Poleg tega mora biti na razpolago zaprt

prostor za preoblačenje, umivalnica ter higijensko stranišče. Za red in snago mora skrbeti delavski zaupnik, ki je dolžan na vse nedostatke opozoriti delovodjo, oziroma delodajalca. Preskrbljeno mora biti tudi za čisto in zdravo pitno vodo in čiste posode za to vodo.

Posebno važna pa je točka 9 osnutka kolektivne pogodbe, ki določa višino zasluzka. Za posamezne kategorije delavstva predvideva ta določba naslednje urne mezde: Zidarji: I. kategorija Din 7.50 na uro, II. kategorija Din 6.50 na uro. — Tesarji: I. kategorija Din 7.50 na uro, II. kategorija Din 6.50 na uro. Kvalificirani delavci (železokrivci, odrarji itd.): Din 5.— na uro. Pomožni delavci Din 4.— do 4.50 na uro. Mladoletni delavci Din 3.50 do 4.— na uro.

V 11. točki določa osnutek splošne odredbe glede veljavnosti pogodbe, pogodbenega odpovednega roka itd., kršitev pogodbe, in točka 12 pa določa mirovno razsodišče, ki bo sestavljeno iz delavcev in delodajalcev.

V slučaju, da podjetja ne bi pristala na pogoje delavstva, bo izbruhnil splošen štrajk, ki bi znal poleg Ljubljane zajeti tudi širše področje.

Politične vesti.

Obisk poljskega zunanjega ministra. V sredo je prispel v Belgrad poljski zunanji minister polkovnik Beck. Sprejel ga je ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović. Namen obiska je ugotoviti prijateljskih vezi med našo državo in Poljsko. Poljski zunanji minister je imel več konferenc z dr. Stojadinovičem, položil je venec na grob pok. našega kralja in na spomenik neznanemu junaku. V četrtek ponoči je polkovnik Beck odpotoval nazaj v domovino.

Kongres JRZ. Pozornost naše politične javnosti je vsa obrnjena na predstojeci kongres JRZ, ki se bo vršil za binokostne praznike v Belgradu. Po večmesečnem delu ima sedaj stranka povsod izvedene svoje organizacije. Na ustanovnem občnem zboru bo dobila svoje prvo stalno predsedništvo in na njem bodo podane tudi nove smernice za čimboljše izpolnitev strankinih organizacij, da bodo sposobne kljubovati vsakterim političnim viharjem.

Razdor v opoziciji. V takozvani »združeni opoziciji« raste razdor. Pred vsem se ne razumejo zemljoradniki in Davidovičevi demokrati. Vodja enega dela zemljoradnikov, znani agrarni levičar dr. Dragoljub Jovanović, organizira skupino vseh sorodnih levičarskih elementov. V ta namen je imel že sestanke z znanim komunistom Pavlovičem in socialistom Divcem. Na teh sestankih so sklepali, da bi ustanovili tudi pri nas po vzoru Francije in Španije »narodno fronto svobode«. — Na Hrvaškem je nastal razdor med bivšimi samostalnim demokrati, ki so se pridružili Mačku. Dalmatinska skupina teh samostalcev je začela hoditi nekam svoja pota, kar povzroča med Hrvatimi zelo hudo kri.

Nemirna Avstrija. Kljub temu, da je Schuschnigg vrgel Starhemberga iz vlade ter se pripravil na razorožitev Heimwehra, še v Avstriji neprestano vre. Poleg heimwehrovcev so se začeli gibati tudi narodni socialisti. Starhemberg pa je preemstil glavni štab Heimwehra z Dunaja v Linz ter se pripravil na resen odpor. Značilen je tudi napad neznanih ljudi na Starhembergov grad Waxenberg. Tu je imel Heimwehr veliko skladišče orožja, ki ga čuvajo sedaj orožniki. Napadalcu so se očividno hoteli polastiti teh zalog, so pa bili odbiti. Sprva se je mislilo, da so vprizorili napad hit-

V Beogradu delavci že štrajkajo.

Dolgotrajna pogajanja o izboljšanju socialnega položaja je vodilo belgrajsko gradbeno delavstvo s podjetniki. Pogajanja niso uspela in je sedaj stopilo v štrajk 10.000 gradbenih delavcev v Belgradu in Zemunu. Tudi v Belgradu so zahtevali delavci osemurni delavnik, povišanje mezd za kvalificirane delavce na Din 8.—, za nekvalificirane na Din 4.— na uro. Podjetja pa so pristala samo na 10-urni delavnik ter na mezdo Din 4.— za kvalificirane in Din 2.20 za nekvalificirane delavce. Štrajk je zajel vsa podjetja in na vseh započelih zgradbah sedaj delo stoji. Delavstvo ima na svoji strani tudi simpatije meščanstva. Mnogi trgovci so izjavili, da bodo dali štrajkujočim delavcem hrano za časa stavke.

V Sarajevu so delavci uspeli.

Mezdni pokret med gradbenimi delavci se je pojavil tudi v Sarajevu. Tam pa so delavci s svojimi zahtevami popolnoma uspeli. Uvideni podjetniki so pristali na sporazum ter so podpisali kolektivne pogodbe, znižali so delavnik na 9 ur ter povišali plače. Kvalificirani delavci prejemalejo Din 7.—, nekvalificirani Din 3.— na uro.

lerjevci, sedaj pa se je izkazalo, da so bili to heimwehrovci.

Oboroževanje Nemčije. Lansko leto je izdelala Nemčija vojnega materiala za 16 milijard mark — v našem denarju približno 200 milijard dinarjev — toliko, kot porabi naša država v 20 letih za celotno svoje državno gospodarstvo. Ni čuda, če pri takih izdatkih Nemčija gospodarsko propada.

Blum pripravlja svojo vlado. Govori se, da prevzame Leon Blum vlado dne 7. junija. Blum vodi sedaj pogajanja z različnimi vidnejšimi politiki leve, da bi jih pridobil za vstop v vlado. Najhujše težave ima z zunanjim ministrstvom. Heriot, na katerega je stavil največ nad, je odklonil vstop v novo francosko vlado.

Volitve v Belgiji. Preteklo nedeljo so se vršile v Belgiji volitve v parlament, ki so prinesle nekatera presenečenja. Predvsem so nazadovale sedanje vladne stranke, ojačala pa se je skrajna desnica in skrajna levica. Rezultat volitev je naslednji: socialistična stranka 70 mandator, izgubila 3, katoliška stranka 63, izgubila 16, liberalci 23, izgubili 1, Rex 21, pridobil 21, flamska nacionalistična fronta 16, pridobila 13, komunisti 9, pridobili 6. Največji uspeh je dosegla stranka rexistov, ki jo vodi mladi, jedva 30letni L. Degrelle.

Krvavi nemiri v Palestini so se izpremenili v pravcato vojno. Po celi deželi se nadaljujejo spopadi med Arabci, ki so odlično oboroženi, in med angleškimi četami. Angleži dovažajo vedno več vojaštva ter se pripravljajo, da bodo zatrli upor Arabcev v krvi. Arabci so začeli tudi uničevati nasade, ki so jih napravili židje. Posekali so že več gozdov in sadnih nasadov.

Neguš potuje v London. Pregnani abesinski cesar se je napotil na angleški križarki iz Palestine v London. Angleži ga bodo najbrž sprejeli s častmi, kakor bi bil še vedno suveren. Italijanom je ta sprejem zadal nove skrbi.

V Abesiniji Italijani še niso popolni gospodarji. Na zapadu so se zbrale zopet močne abesinske čete, ki se pripravljajo na borbo proti italijanskim silam. Tudi abesinska vlada, ki je pobegnila na zapad, je začela delovati. Anglija ima pri tej vladi celo svojega posebnega konzula in jo s tem priznava kot edino predstavnico abesinske države.

Neže Kostevšek, ki je pred dnevi skupaj s svojim ljubimcem, 28-letnim posestniškim sinom Francem Kikljem na Janževskem vrhu, v bližini postaje Ribnica v samomorilnem namenu skočila v Dravo. Trupla Franca Kiklja do danes še niso našli.

Žile si je prerezal. V preiskovalnem zaporu mariborske jetnišnice se nahaja 50-letni železničar Ivan Galjot, ki je bil aretiran v zvezi z znano tatvino v železniški delavnici. Prerezal si je v jetniški celici s črepinjo od steklenice žile na levi. Paznik je še pravočasno opazil samomorilni poskus in so Galjotu rešili življenje.

Dve nesreči. Na cesti ne daleč od Tezna pri Mariboru je zadel v temi 15letni Alojzij Walzer, sin brzojavnega delavca, na kolesu ob kmečki voz, da so ga spravili v mariborsko bolnico s pretresom možganov. — 29letni Franc Slaček od Sv. Antona v Slov. goricah je padel v božjastnem napadu v Mariboru na Koroski cesti tako hudo na kameniti tlak, da so ga odpeljali v bolnico s prebito lobanjo.

Obsodba zaradi vloma pri državnem pravdniku. V Mariboru je bil obsojen 26. maja na eno leto robije 23letni Vinko Novak, ključavničarski pomočnik iz Koroske. Dne 25. marca je vlomil v Sodinih v vinogradno poslopje ter je odnesel raznih predmetov v skupni vrednosti za 2130 Din.

Od severne meje. Iz jeza papirnice na Sladkem vrhu so potegnili neznanega, 35—42 let starega možkega. Truplo je priplavalo po Muri iz Avstrije. Komisijski pregled neznanca je ugotovil, da je bil umorjen in nato vržen v vodo. — Na dvorišču cmureškega gradu je od slabosti umrl neznan možki, ki ni imel pri sebi nobene listine.

Vlomilca so prijeli. Iz stanovanja čevljarkega mojstra Ivan Brumeca v Klopcah pri Slov. Bistrici je skočil neznan možki, sedel na kolo in se odpeljal. Na pomoč poklicani sosedi so neznanca zasedovali in ga res prijeli ter izročili orožnikom. Našli so pri njem vlomilsko orodje, dve zlati uri, poročne prstane in 650 Din. Izpovedal je, da se piše Franc Babulč in je doma iz Studence pri Mariboru, kar je pa gotovo zlagano.

S plesa v bolnico. V Vukovskem dolu pri Jarenini v Sl. goricah so na plesu fantje s krepeli tako obdelali 26 letnega posestniškega sina Antona Kovača, da so ga prepeljali v mariborsko bolnico.

Pijani tatovi prijeti. Orožniška patrolja je pri Št. Ilju v Slov. goricah prijela tri pijane možke, ki so vozili seboj sod vina. Drugo jutro po aretaciji so dognali žandarji, da so prijeli vlomili v klet posestnice Jožefe Senčar v Jelencah pri Št. Ilju v Slov. goricah in so odpeljali sod s 150 l vina.

Za 1.700 Din perila je bilo ukradenega v Pekrah pri Mariboru kapetanu Konradu Breznik.

Pretep na gostiji. V Št. Petru pri Dravogradu je prišlo na gostiji v hiši posestnika F. Borovnika do pretepa. Eden od gostov, katerega so spravili v bolnico, je dobil v bok življenjsko nevaren zabodljaj.

Regulacijska dela ob Savinji pri Celju v drugi etapi je izdružalo na licitaciji kot najcenejši ponudnik mariborsko stavbeno podjetje Ubald Nassimbeni. Proračun znaša 2.474.010 Din, Nassimbeni je izlicitiral za 2.053.429 Din, ali za 17% cenejše nego ostala dva ponudnika.

Radi malenkosti zabodljaj v srce. Pri Ormožu se je odigral na cesti radi malenkosti krvav zločin, ki je zahteval na licu mesta smrtno žrtev. 24letni Anton Gomboc iz Dolnjih Slaveč se je vračal na kolesu od Velike Nedelje proti domu. Pri mostu preko potoka Lešnica mu je privozil nasproti kolesar Matija Gottwein, 30letni kmečki fant. Ko je pripeljal mimo Gomboca, je radi rahlega sunka padel na tla. Matija se je z vso naglico pobral in je zabodel Gomboca z drugim zamahljajem naravnost v srce tako, da je zaboden takoj izdihnil. Ubijalec se izgovarja s silobodom.

Odgovor za pretep pred sodniki. 26. decembra lani je popivalo več fantov v Stopnem pri Makolah v neki viničariji. Leopold Cajnko je bil pri tej priliki obkolan po celem telesu. Glavni krivec Cajnkove poškodbe 29letni delavec Simon Mesarič je bil v Mariboru 22. maja obsojen na 1 leto robije.

Kolikega pomena je gasilstvo, nam kaže naslednja statistika iz sreza Murska Sobota za letošnji mesec april: požarov je bilo 28. 19 pogorelecev je bilo zavarovanih, a samo 9 nezavarovanih. Povzročena škoda znaša pri zavarovanih 293.000 Din, pri nezavarovanih le 43.650 Din. Te požare je gasilo 713 gasilcev. Devet oseb je dobilo pri gašenju nevarne opeklane, med temi so štirje gasilci. En pogorelec je celo umrl za opekljami. Poleg velikega števila pri delkov so zgorele tudi štiri krave in tri

svinje. Če ne bi gasilci pravočasno stopili v akcijo, bi znašala škoda 579.000 Din.

Nova avtomatska telefonska centrala je bila na Bledu otvorena od poštnega ministra dr. Kaludjerčiča. Blejska centrala bo imela svoje podcentralne na Lescah, v Radovljici, na Jesenicah in v Bohinjski Bistrici.

12 članska vlomilska družba pod ključem. Ljubljanska policija je vtaknila v zapore 12 člansko vlomilsko družbo, katero je vodil Janez Kunstek, trgovski potnik iz Rihpovca pri Trebnjem. Vlomilci so bili na delu po deželi in zlasti po Dolenjskem. V Ljubljani so oskubli nekaj gospode in so nosili po svojih pomagačih nakradeno blago v zastavljalnico. Gre za tatvino 15.000 Din vrednega blaga.

Dva napadla enega. Franc in Jernej Strniša, sinova posestnice iz Kostrivnice, sta napadla 63 letnega posestnika Karla Drolca v njegovem stanovanju v Čeči vasi pri Rogaški Slatini. Z ročicama sta ga po celem telesu tako hudo poškodovala, da je na posledicah umrl v celjski bolnici.

Pivskega tovariša nevarno obklat. V Zgornji Šiški pri Ljubljani sta popivala 40 letni delavec Leopold Zbona in 35 letni delavec Jožef Završnik. Zaključek popivanja je bil preprij in na cesti pretep, v katerem je Završnik z nožem življenjsko nevarno obdelal svojega pivskega tovariša. Teško ranjenega so prepeljali v bolnico.

Upokojeni železničar smrtno ponesrečil. V gozdu pod Potovsko planino je pri sekaniju drevja smrtno ponesrečil 74 letni upokojeni železničar Matevž Praprotnik iz Koroske Bele.

Velika sleparija s hranilnimi knjžicami. Zaključena je preiskava proti Jožefu Grašku, lastniku realitetne pisarne v Ljubljani. Grašek je izrabljal občo krizo ter nelikvidnost naših denarnih zavodov v svoj prid. Začel je s prekupčevanjem hranilnih knjžic in to na povsem originalen in prefrigan način. Pri nakupu je v nasprotju z drugimi špekulanti nudil za hranilne vloge 100% z odplačevanjem v dolgoročnih obrokih. Knjžice je prodajal takoj naprej za polovično in še celo večjo izgubo. Od izkupička je plačal del obrokov prvotnemu lastniku in provizijo akviziterju, ostalo pa je pridržal zase, ne meneč se za nadaljnje odplačevanje sklenjenih obrokov. Preiskava je dognala, da je Grašek zelo veliko zaslužil, čeravno so pri hišni preiskavi našli v njegovi pisarni le na nekaj knjžic s par tisočih vlog. Na opisani način je bilo mnogo ljudi osleparjenih po Kočevskem in Dolenjskem.

Huda nesreča železniškega delavca. Na postaji Lesce je padel 35 letni železniški delavec Franc Musar s stopnišča vagona in je zašel z nogami pod kolesa, ki so mu zmečkala obe nogi v stopalih. Po prepljavi v ljubljansko bolnico so mu morali odrezati obe stopali in bo vsega pomilovanja vredni delavec invalid za celo življenje.

Veliki požari. Dne 19. maja je začelo v Bruhanji vasi goreti pri posestniku Alojziju Babiču. Podtaknjen ogenj se je razširil na stanovanjsko hišo Franca Klinca, na dva hleva, kaščo in škedenj, na hlev Antona Drobniča in na kaščo Alojzija Babiča. Domačini in gasilci so preprečili, da ni pogorela cela vas. Za dober teden pozneje je zopet nekdo zanetil ogenj pri istem posestniku kot prvič in sta zgorela dva hleva in stanovanjska hiša Jožefa Severja in škedenj Alojzija Babiča. Škoda je zelo velika, zavarovalnina majhna.

Najden utopljenec. Dne 6. maja je utopil v Savi pri zavarovalnem delu nasipa pri železniškem mostu na Poganiku pri Litiji 24letni samski delavec Ludvik Rovšek. Truplo so potegnili iz Save dne 27. maja pod vasjo Šmarčno v občini Boštanj.

Požar uničil dve hiši. V gorski vasi Rakitna je v zgodnjih urah izbruhnil požar v hiši posestnika Jožefa Žota. V kratkem času sta postala kup pepela Žotova hiša in hiša njegovega soseda Janeza Ulage.

25.000 Din škode je povzročil požar F. Jeriču, posestniku pri Komendi na Gorenjskem. Zgorelo je gospodarsko poslopje s krmo, vozovi in orodje.

Uboj družinskega očeta pred sodniki. Letos 22. marca je zaklal v Piršenbergu, občina Globoko pri Brežicah 21 letni delavec Edvard Grmovšek očeta treh nepreskrbljenih otrok Petančiča. Ubijalca je obsodilo celjsko sodišče 22. maja radi uboja na 4 leta in 6 mesecev robije.

Priznanje morilcev. Lani 27. februarja je zginila 58letna Marija Penkova iz Podrečja pri Domžalah. Šele 12. junija so našli njeno truplo v globokem tolmu Rače v Podrečju, privezano na 2 m dolg kol z vrvo, a na truplu je bil navezan 53 kg težak kamen. Pod sumom umora sta bila aretirana 37letni Janez Pirc, poročen klobučarski pomočnik, in 28letni Franc Hribar, posestnik in mizar v Podrečju. Aretirana sta šele sedaj priznala krivdo in bosta sojena meseca junija.

Domache vesti.

Ban dr. M. Natlačen je službeno obiskal zadnje dni okraje: Prevalje, Slov. Gradec in Gornjigrad.

Na proslavo 80letnice se pripravljajo mariborska gasilska četa. Leta 1856 je bila v Mariboru ustanovljena reševalna četa, ki je tudi reševala imovino Mariborčanov iz gorečih poslopij. Deset let pozneje so se reševalci preosnovali v gasilsko društvo.

Smrt po 49 letnem delovanju. V mariborskem samostanu šolskih sester je umrla sestra Hermagora Pinter, ki je 49 let delovala v zavodu. Žalujoči samostanski družini naše sožalje!

77.000 Din v tisočakah in stotakah je odnesel vlomilec v noči 27. maja iz blagajne Zadrufne gospodarske banke v Mariboru na Aleksandrovici cesti. Vlomilec ni zapustil nikjer prstnih odtisov, ker je bil na delu z gumijastimi rokavicami.

Mesto, da bi dobil delo v zapor! 20 letni M. Lisja iz Žerjavcev pri Št. Lenartu v Sl. goricah je prišel v Maribor, da bi si poiskal delo. V noči 25. maja je omenjeni na Vojašniškem trgu iztrgal iz rok ročno torbico 76 letni zasebnici Tereziji Vrhovnik. Na krike ženske je zbežal in je padel stražniku v roke, ki ga je odvedel v zapor. V torbici je bilo 84 Din.

Smola komaj izpuščena kaznjena. 39 letnega Rudolfa Jordana so pred kratkim izpustili iz mariborske kaznilnice. Na svobodi je zasnoval načrt za nočni vrom v zastavljalnico v Gregorčičevi ulici v Mariboru, kjer so večkrat nakopičene prav znatne zaloge raznega blaga. Za vlomilski posel je pridobil Jordan tri pomagače, od katerih se je eden skesal in je ovadil vlomilskemu nakane policiji. Jordan je bil 24. V. aretiran v bližini zastavljalnice.

V Dravo sta skočila. Pri Mariboru je naplavila Drava truplo 19 letne služkinje

Žalosten zaključek družinskih preprirov. Zakonca Gracar v Breškem pri St. Janžu na Dolenjskem sta se vedno prepirala. Te dni je Anton Gracar med kreganjem udaril s topim predmetom ženo tako po glavi, da se je onesvestila in en dan za tem podlegla goškodbi.

Smrtna nesreča železničarja. Dne 23. V. so našli na železniškem tiru v Černomeru pri Zagrebu moško truplo, v katerem so prepoznali železniškega nastavljenca Antona Kočnar s kolodvora Zagreb-Sava. Lokomotiva ga je zagrabila in ga na mestu smrtno povozila. Zapušča ženo in 7 nepreskrbljenih otrok.

S prebito lobanjo je bil prepeljan v bolnico v Celju 23letni hlapec Jožef Zolger. Napadli so ga trije posestniški sinovi od Sv. Miklavža pri Šmarju in so mu z udarci s koli zdrobili lobanjo.

Preureditev meznega sistema pri mariborskem avtobusnem podjetju je bila sklenjena.

Mestna podjetja so naročila nove avtobuse na pogon z Dieslovimi motorji. Vsak novi avtobus se izroči v oskrbo stalnemu šoferju, ki dobiva poleg dosejanje eksistenčne mezde še posebne premije. Eksistenčna mezda bo znašala po tem načrtu 1600 Din na mesec. Premije se bodo plačevale za vzorno oskrbo voza, za čim manjšo porabo goriva in za večji donos voženj. Šofer bo dobil avtobus takorekoč v najem in čim bolj bo skrbel zanj, temveč bo zaslužil. Na ta način upa občina, da se bodo znatno znižali stroški za popravila in vzdrževanje vozov, zvišali se bodo pa tudi dohodki kljub večjim plačam šoferjem.

Tekstilni delavci v Rušah prenehali s štrajkom. V ponedeljek se je končala stavka tekstilnih delavcev v tovarni Vlah v Rušah in je tovarna zopet v obratu. K pogajanju je prispel iz Češkega tudi lastnik tovarne Fridolin Vlah in je nazadnje prišlo do sporazuma, ki pa zaenkrat ni še rešil glavnega vprašanja. Delavci so namreč zahtevali, da ostanejo poleg mezde tudi dosejanje premije. Poselnik tovarne pa je po dolgih pregovorih obljubil sledeče: Delavstvo se vrne na delo. Stroji so sedaj popravljivi, ter bo mogoče na njih več producirati, kakor se je dalo dosedaj. Zaradi tega bo delavstvo zaslužilo z akordnim delom samo z mezdo toliko ali še več, kakor je sedaj zaslužilo z mezdo in premijo. Poleg tega dobi vsak delavec tri stroje, dozda je delal samo na dveh. Na ta način se bo dvignila akordna produkcija za 20%, z njo vred pa tudi mezda za 20%. Dokler pa se delavci ne privadijo strojem, bode tovarna prvih 14 dni izplačala razliko med prejšnjim in novim zaslužkom, v kolikor bi bil novi nižji od prejšnjega. Drugih 14 dni pa bo tovarna plačala samo polovico razlike. V teku enega meseca pa se bodo delavci privadili delu na treh strojih in potem se razlike ne bodo več plačevale. To je bilo mišljenje lastnika tovarne. V kolikor je opravičeno, bo po-

kazala šele praksa. Eno pa je gotovo: delavstvo bo moralo v bodoče mnogo več delati, če bo samo z akordno premijo poskušalo zaslužiti toliko, kakor je zaslužilo pred štrajkom. Vlahova tvornica zaposluje okrog 90 delavcev, ki jih je izpadek zaslužka občutno zadel. Z njimi je sočustvovala okolica ter so si merodajni krogi močno prizadevali, da bi se spor rešil v prid delavstvu.

Mezdní spor v tovarni svile v Varaždinu poravnán. V tvornici svile v Varaždinu je nastalo mezdno gibanje. Tovarna zaposluje 450 delavcev. Povprečen tedenski zaslužek je dosedaj znašal 180 D. Pogajanja, ki so se vršila med delavstvom in vodstvom tovarne, so se končala z uspehom. Delavci so dosegli 5—20%no povišanje mezde, tako da bodo pri 48urnem delavniku zaslužili 200 do 220 Din. Tudi so dosegli kolektivno pogodbo, ki so jo zahtevali. Pri sklepanju pogodbe je prišlo med delavstvom do burnih demonstracij proti socijalističnim hujskačem, ki so hoteli delavstvo po vsej sili spraviti v štrajk. Ko sta prišla k zaključnim pogajanjem tajnik Delavske zbornice v Zagrebu Komerički in tajnik Zveze tekstilnih delavcev Pinter, ki sta oba znana socijalista, so ju delavci obsuli z gnjilimi jajci ter ju hoteli tudi dejansko napasti. Le nagel beg je obojico spravil na varno.

Jesenice. V torek 19. maja se je vršilo v okviru protituberkuloznega tedna, ob 8. uri zvečer v telovadnici osnovne šole predavanje pod naslovom »Kako si ohranimo zdravje«. Predaval je dr. Tomaz Furlan, zdravnik z Golnika in vodja jeseniškega protijetičnega dispanzerja. Predavanje je bilo zelo slabo obiskano. Trije zdravniki, okrog dvajset žensk in par moških, ki pa so prišli šele pozneje. Taka predavanja zaslužio večje udeležbo zlasti s strani delavstva, kateremu so v prvi vrsti namenjena. Morda smo Jeseničani tako zdravi, da o ohranitvi tega najdražjega zaklada ne potrebujemo nobenega pouka, morda so pa slabo udeležbo zakrivil prireditelji sami, ker niso vabil razobesili pred tovarno na razglasnih deskah delavskih strokovnih organizacij. — Živahnijeje za zanimanje za »Akcijsko za razširitev ljubljanske bolnišnice«. Za 14. junij nameravajo predstavniki te akcije na Jesenicah sklicati veliko javno zborovanje.

Anketa o rudarski krizi se je vršila v Ljubljani pri Delavski zbornici. Sklicali jo je medstrokovni odbor. Kot najnujnejši ukrepi so se predlagali: Sanacija bratovskih skladnic, da bi se lahko vpojočili vsi oni rudarji, ki imajo že 35 let službe in so stari 60 let, na njih mesto pa bi stopili njihovi sinovi, dalje, da bi se za dravsko banovino prepovedalo uvažanje premoaga za železnice od drugod, in slednjič, naj bi rudarski podjetniki toliko časa, dokler traja ta splošna stiska, delali brez dobička. Poleg tega naj bi se pospeševala naselitev slovenskih rudarjev v rudnikih v Srbiji, vendar bi se tam morali izboljšati delovni in mezdni pogoji.

Pomoč trboveljskim rudarjem. Banska uprava je nabavila 15.000 kg bele moke za delno zaposlene rudarje in njih družine, katero bo razdelila trboveljska občina. Pri razdelitvi moke pridejo v po-

štev delavci, ki imajo v mesecu aprilu t. l. manj brutto zaslužka, in sicer ožejejni brez otrok 800 Din, oženjeni z enim ali dvema otrokoma 1000 Din, s tremi ali štirimi otroki 1200 Din, s pet ali več otroki 1500 Din. V svojih obratnih pisarnah dobijo listke, katere morajo prejemaniki s svojim podpisom potrditi, da so prejeli odpadajoče količine moke. Delitev se bo vršila takole: 28. maja zapadni obrat, 29. maja vzhodni obrat, separacija in jašek 30., 31. maja za vse ostale rudniške obrate, podjetje Dukič in cementarna. Vsak prejemnik mora prinesiti seboj vrečko. Kdor do 30. maja ne pride, zgubi pravico do te nakaznice. Poleg te količine bo TPD tudi delila belo moko in sicer po sledečem ključu: vsak delavec, ki je napravil od 15. aprila do 15. maja 20 ali manj šihov, prejme zase 6 kg, na vsakega družinskega člana pa po 3 kg moke. Vsa moka se bo delila pred binokstnimi prazniki. Od ene ali druge razdelitve bo izpadel le oni delavec, ki je primeroma še nekaj zaslužil, vsi oni pa, ki so imeli le malo zaslužka, dobe moko. TPD pa bo to razdelitev še dvakrat ponovila sedaj ob slabem zaslužku v poletnih mesecih. Občina je na posredovanje banske uprave prejela od ministrstva socijalne politike pretekli teden 3 vagonne koruze za brezposelne. Občina ima dovoljenje, da koruzo proda in za izkupiček zaposli brezposelne pri občinskih javnih delih.

Senovo. Med tukajšnjimi JNS-arji in nekaterimi marksisti vlada že dalje časa ljubavno razmerje. Sedaj, ko se bližajo občinske volitve, so si pa celo ponudili zakon. Vsekakor zanimivo, da so nekateri delavci odtodno tisti, ki se smatrajo za voditelje, tako nespretni taktiki, da se družijo s takimi od kakršnih nimajo kaj pričakovati. Niti takrat niso ničesar dosegli, ko je bila JNS gospodar položaja v državi. Tukaj se je treba resno vprašati: kaj naj si delavci obetajo od zmage JNS, če bi ta pri občinskih volitvah zmagala? Ker do te zmage nikdar ne bo prišlo, nastane vprašanje: ali naj zaradi par prenapetih ravno delavski glasovi gredo v izgubo? Ali naj ravno delavci obujajo mlitja k življenju, ali se naj ravno delavci izločijo iz skupne fronte in to zaradi ambicij nekaterih? Delavci, dobro premislite, kakšni so tisti, ko trgujejo za vašo kožo, potem vam ne bo težka odločitev, kam spadate. Za treznomisleče je bilo poslednja leta šole dovolj!

Nameščenci so zborovali.

V petek zvečer dne 22. maja t. l., so imeli naši aginji katoliški nameščenci, organizirani v ljubljanski podružnici Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv Slovenije, — svoj lepo uspešni občni zbor v dvorani Rokodelskega doma. Občni zbor je pokazal veliko zrelost in zavednost naših nameščenecv.

Občnemu zboru so prisostvovali poleg članov društva zastopnik Pokojniškega zavoda direktor dr. Vrančič, zastopnika Trgovskega in podpornega društva gg. Klinar in Gombač, zastopnik Bolniške blagajne TBPD tov. Martelanc.

Občni zbor je otvoril predsednik ljubljanske podružnice tov. Baš, ki je pozdravil vse navzoče, zlasti še zastopnike socialnih zavodov, in takoj dal besedo g. direktorju dr. Vrančiču, ki je v tritetrturnem govoru orisal sedanje stanje našega pokojniškega zavarovanja nameščenecv, o ugodnih pooblastilih, ki so v letošnjem finančnem zakonu, o uredbi, ki jo je izdelal Pokojniški zvod z ozirom na pooblastilo v finančnem zakonu, in drugih vprašanjih pokojniškega zavarovanja. Jedrnat in jasna izvajanja gospoda direktorja so bila sprejeta z živahnim pritrdjevanjem.

Nato je pozdravil občni zbor g. Klinar Pet., predsednik Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ter je na kratko omenil delo in

načrte imenovanja društva, zlasti delo na razširjenju šlajmarjevega doma ter na spremembi društvenih pravil. Izvajanja g. Klinarja so zborovalci sprejeli s toplo zahtvalo. Enako so z veseljem sprejeli zborovalci izvajanja g. Gombača, tajnika Trgovskega bolniškega in podpornega društva.

Siedila so poročila odbornikov in sicer predsednika, tajnika, blagajnika ter poročilo nadzorstva. Iz poročil se je razvidel lep razmah ljubljanske podružnice ter njeno uspešno delo v borbi za nameščenske interese. Pokazalo se je, kako se podružnica trudi, da duhovno dvigne naš nameščenski stan, da ga strokovno izobrazí in mi vljuje stanovske samozavesti. Pokazalo pa se je tudi, da je imelo društvo med namenšenstvom zato tako velik uspeh, ker se je pokazalo brezkompromisno, načelno in odločno katoliško in slovensko, ker je odklanjalo vsak fašizem in vsak — pa tudi »krščanski, pa od papeža obojeni — socializem.

Pri volitvah je bil za predsednika soglasno izvoljen za bodoče leto tov. Pernišek France, za odbornike pa tovarišice Mašič, Štrajner in Može, ter tovariši Vindišar, Sitar, Hvale, Kunstek in Grm.

Vestnik Zveze združenih delavcev.

Nova postojanka Zveze združenih delavcev v Domžalah.

Po paryesečnem obstoju Zveza združenih delavcev s svojo jasnostjo in načelnostjo osvaja v lepem številu delavska srca. Ideja, katero prešinja vso našo novo katoliško delavsko strokovno organizacijo, zajema vedno večje število delavstva v skupno fronto slovenskega katoliškega delavstva.

Ustanovljenih je bilo že več krajevnih skupin posebno v krajih, kjer dosedaj ni bilo še nobene delavske strokovne organizacije. Prva skupina, kjer so delavci v večini že organizirani, je bila ustanovljena preteklo nedeljo dne 24. maja t. l. v Grobljah pri Domžalah. V društveni dvorani se je zbralo izredno mnogo še ne-organiziranih tamkajšnjih delavcev, ki so z velikim navdušenjem in z vso pripravnostjo v celoti vstopili v ZZZ.

Ustanovni občni zbor je potekel v taki prišrčnosti in enotnosti, da je moral vsak izmed udeležencev imeti vtis, da vlada v organizaciji Zveze združenih delavcev res prava linija, ki ne dopušča nobenih slepomišenj na levo in desno, ali kako hlapecjevanje marksizmu ali komurkoli. Po otvoritvi občnega zbora je zastopnik centrale tov. Preželj France v svojem govoru orisal potrebo, pomen in moč strokovne organizacije, dalje je posebno podčrtal, kdo vlada danes pravzaprav svet in kje je naša rešitev. Pred volitvami je misijonar Godina, kot podporni član ZZZ, občnemu zboru v daljšem referatu povedal zgodovino in prave vzroke ustanovitve ZZZ.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno sledeči odbor: predsednik tov. Pavšič Milan, odborniki tov. Šimenc, Kokalj, Osolnik in Kržan, v nadzorni odbor sta bila izvoljena tov. Vodopivec in Vetter.

Pri predlogih je bil sprejet soglasen sklep glede obvezne naročbe »Delavske fronte«, glede širjenja organizacije in glede tvarine prvega širšega sestanka.

Ljubljanska pogajanja.

V Ljubljani sta dve skupini, ki se nazivljata krščanski delavski skupini in ki poleg strokovnega programa gojita tudi kulturno delo po navodilih sv. Cerkve. Od teh dveh skupin je Jug. strokovna zveza stara organizacija in Zveza združenih delavcev pa nova organizacija. Med njima pa so bila sedaj pogajanja, za katere javnost ni veliko vedela, ker so o pogajanjih za skupno delo in skupno organizacijo ni pisalo in ne govorilo. Sedaj pa je prešla ta zadeva v javnost. Sedaj nas izprašujejo naši naročniki in prijatelji, kako stališče bo zavzela

Iver-Kolenc:

Denar.

Sodobni roman.

21

Gospa si je obrisala solze.

— Le ostanite! — je dejala. — Vi ste naš prijatelj in ne motite.

Muzard je nekaj trenutkov begal z očmi od enega do drugega, nato pa je vprašal:

— Kaj se je vendar zgodilo? ... Tako hudo menda ni, da ne bi bilo pomoči.

Ker sta zakonca molčala, je čez čas nadaljeval:

— Če vama je težko govoriti o stvari, nočem vedeti o njej. Govorili bomo o vsakdanjostih, kot da se ni nič zgodilo.

— Oh, vse vam lahko poveva — se je oglasila Odeta in je pri tem pogledala moža.

— No, da — je odvrnil ta. — V denarni stiski smo. Ta nesrečna Odeta se je zapletla v zelo neprijeten položaj: brez moje vednosti je naročila razne stvari. Te stvari so sedaj prispele in jih je treba plačati, a ni denarja. Ona radi tega joka, jaz se pa jezim. Oh, tak križi! Ne vem, kaj bi si začel od skrbi.

— Glejte, gospod Muzard, — se je jokaje opravičevala Odeta — denarja nisem porabila za svojo obleko. Za hišo sem nabavila razne stvari: porcelanasto posodo, stole za obednico... Vse to sem kupila za oni dan, ko bomo Solémejeve povabili na obed...

— Ah, ta obed! — se je prijel mož za glavo. — Ob pamet bom zaradi njega.

Zena se ni zmenila za njegovo jadikovanje. Obrnjena proti Muzardu je mirno nadaljevala:

— Ali nismo dolžni vrtni Solémejevemu obeda, ki so nam ga dali ob priliki svoje poroke?

Muzard je prasnul v smeh.

Gospa Gérard se je čutila užaljeno in je dostojanstveno dodala:

— Gospod Muzard, vi ste čudak in ne morete razumeti družabnih običajev.

Blagajnik se je še bolj zasmel. Njegov smeh je malo gospo Odeto tako razburil, da je treščila z nogo ob tla in jezno vzkliknila:

— Ne smejte se mi!

Ko je Muzard videl, da so se zasvetile v Odetinih očeh solze, se je zresnil.

— Odeti — se je sedaj oglašil Gerard — ni hotela, da bi se pokazali revne v očeh te žene, ki je rasla v razkošju in je naročila razne nepotrebne stvari. Naročene stvari so nekega dne prispele. Treba jih je bilo plačati. K sreči sem imel v zalogi nekaj Odeti. In veš, kaj je ona naredila? Ni šla k trgovcem, da bi plačala račune, marveč se je odpeljala z gospo Nassalovo na dirke. Tam je stavila in vse izgubila. Vse, razumeš? Kako se naj sedaj izmota iz neprijetnega položaja? ... Oh, ta nesrečni obed!

Gerard si je želel, da bi Muzard Odeto nekoliko oštel in ji dal za bodočnost nekaj namigov. On pa ni storil tega. Zdelo se mu je, da je mala Odeta že itak dovolj kaznovana. Njene solze so ga ganile.

— Solémejevimi bi bilo hudo, — se je obrnil k Odeti — če bi vedeli, koliko vas stane ta obed, ki jim ga pripravljate.

Umolknil je in se nasmehnil. Čez čas je nadaljeval:

— Kako čudne pojme imate o prijateljstvu! ... Ničemurnost, samoljubje, pohlep po denarju stavljajo prijateljstvo na krive temelje. Vse je varljivo, vse je laž!

Pri tem je zamahnil z roko, kakor da bi hotel pregnati misli na te stvari. Po kratkem presledku je pogledal Odeto in jo vprašal:

— Po pravici mi povejte: ste že večerjali?

Odeto je Muzardovo vprašanje zmedlo. Nekom plašno ga je pogledala potem pa je s prisiljenim smehljajem odvrnila:

— O, mi nismo lačni... Res ne... Pred eno uro smo imeli južino... A vi reveži!... Počakajte malo...

Vstala je. Hotela je iti v kuhinjo, da bi za Muzarda pripravila kak priboljšek.

Muzard jo je prijel za roko. Resno ji je pogledal v oči in dejal:

— Gospa, prosim vas, ne delajte si skrbi zaradi mene!... Prijatelji smo... Mislite, da bom užaljen, če mi boste dali na mizo samo krompir, ne pa zrezka s solato ali kuhanim sadjem.

— Krompir? — se je zasmejala gospa. — Vi niti ne slutite, kako dobro ste zadel... Danes imamo ravno samo krompir.

Blagajnik se je od srca zasmeljal in izjavil, da ga bo silno veselilo, da jih bo videl vsaj enkrat preproste in iskrene, kakršni bi naj vedno bili. Večerja je bila zelo vesela. Prijatelji so se nekaj časa šalili, potem pa so začeli govoriti o vsakdanjih skrbih. Odeta je izjavila, da ne bi nikdar mislila na konjske dirke, če bi bila bogata. Toda utrujena od neprestanih skrbi je segla po tem vaganem sredstvu z željo, da bi se dokopala do denarja. A ni imela sreče: gubila je najprej male vsote, potem pa vedno večje.

Čez nekaj časa se je Odeta odstranila. Peljala je otroke spat. Gérard in Muzard sta ostala sama. Molčala sta. Muzard je nenadoma potegnil denarnico iz žepa in jo je prožil prijatelju.

— Vzami — ga je pogledal prijateljsko. — Ne vem, koliko denarja je v njej. Morda dva — tritisoč frankov. Veš, da nimam velikih zahtev, ker sem čudaški samotar, kakor pravi tvoja žena; ta denar mi je torej popolnoma nepotreben.

»Delavska fronta« v tej zadevi. Smatramo za svojo dolžnost, da na to željo svojih naročnikov tudi odgovorimo. Da bodo pa to zadevo poznali tudi oni, ki niso čitali niti »Delavske pravice« in niti »Bodočnost«, navajamo najprej, kaj sta ta dva lista pisala o tem:

»Bodočnost« je v svoji številki 5 z dne 19. maja napisala sledeče:

Kratko pojasnilo:

Gospod Gostinčar je ob končanem pogajanju med našo organizacijo, Zvezo združenih delavcev, ter Jugoslovansko strokovno zvezo v prisotnosti zastopnikov lavantinskega in ljubljanskega škofa izrazil željo, da naj se posamezne izjave s teh pogajanj ne razširjajo v javnost. Naši delegati so to obljubili in to obljubo držali. V zadnji »Delavski Pravici« pa čitamo daljši članek o teh pogajanjih in pristaši JSZ trošijo po deželi gorostasne in neresnične vesti o teh pogajanjih. S tem je JSZ zopet zagrešila grobo neoljalnost napram naši organizaciji in tudi nas odvezala od molčečnosti.

Ugotovljamo, da vsebuje članek v »Delavski Pravici« veliko pomanjkljivosti in veliko neresnic. Pomanjkljivost je v tem, da popolnoma nič ne omenja škofovih zastopnikov (dr. Odarja in Drago Oberžana) in skuša prikazati pogajanja kot neki navaden razgovor med JSZ in nami. Grda neresnica pa je v stavku, da pogajanja niso uspela, ker mi (szelenici namščenci in delavci) nismo pokazali dobre volje. Res pa je, da smo mi pokazali vso dobro voljo in sprejeli vse točke zastopnikov naših škofov, dočim zastopniki JSZ niso sprejeli vseh točk. Mislimo, da je jasno, kdo je in kdo ni pokazal dobre volje.

»Delavska pravica« prinaša sledeče:

Jugoslovanska strokovna zveza je edina strokovna organizacija, ki je bila ustanovljena v Sloveniji na temelju okrožnice velikega misleca papeža Leona XIII., ki je dal prvi smernice krščanskemu delavskemu gibanju. Razvoj pa je pozneje pokazal, da so samo temeljne smernice za uspešno delo in končni uspeh preozke, in da je treba dodati nazorom tudi obliko. To obliko z nekaterimi novimi nazori je pa dal sedanji papež Pij XI. v okrožnici »Quadragesimo anno«. To okrožnico je JSZ na svojem običnem zboru pred nekaj leti enodušno sprejela v svoj program. JSZ je s tem pokazala, da smatra to okrožnico kot podlago za svoje delo in da spoštuje nosilca krščanske zaslave, rimskega papeža, kot poglavarja naše katoliške Cerkve. Ne samo to! Jugoslovanska strokovna zveza je poslala ob 40letnici Leono-ve okrožnice in ob razglasitvi okrožnice sedanjega papeža svojega odposlanca na to svečanost v Rimu.

Porast JSZ je nekatere zaskrbel ter so začeli divjo gonjo proti njej. Izmišljali so si razne napake, ki naj bi jih imela. Predvsem je premalo »katoliška«, pomežikuje s komunisti, ne priznava Pijeve okrožnice, leze nekako v marksizem in končno premalo povdajajo nedeljski počitek z verskega stališča. To so glavni grehi zveze, ki jih na njej ugotavljajo neki ljudje po svoji metodi. Toda, hvala Bogu, niti enega navedenih grehov ta gospoda, ki je ni sram lagati, ne more dokazati. Nekateri celo zahtevajo, da naj zveza garantira za vsakega člana, da ne bo grešil s kako besedo glede komunizma. Kdo na svetu mora dati garancijo za drugega, pa četudi živi svetniško, da ne bo grešil.

Pošiljajo se iz neke »čarovniške« kuhinje v Ljubljani razne okrožnice, ki naj služijo kot priporočilo za »zdržence«, ali kakor jim delavci pravijo za »zelence«, pri duhovnikih in prosvetnih društvih in za klevete proti JSZ. Te okrožnice zelo diše po unionskem čviku, vprašanje pa je, kdo plača stroške?

In sedaj naša odkrita beseda.

Spor ni nastal v glavnem zaradi načel, glavni kamen spotike je bolj osebnega značaja. Nekateri od JSZ so taki, da tudi g. Gostinčar upravičeno pravi, da JSZ ne more naprej prevzeti javnosti za člana, da ne bo grešil. V mnogih slučajih je JSZ proti takim članom postopala. Prav bi pa storila, da bi vedno in odločno ter javno nastopila, če je kdo kot funkcionar ali pa v imenu JSZ govoril proti načelom, ki jih zastopa JSZ posebno glede svetovnega nazora. JSZ ne more odgovarjati za grehe posameznih članov, prevzame pa nase to odgo-

vornost takoj, ko te njihove grehe krije, jih ne obsodi ali kakorkoli upravičuje. G. Gostinčar sam piše: »Mi krščansko-socialni delavci se ne bomo dali prevariti, če tudi bi se dobilo nekaj kukavice ali Judežev.« Tako je prav, samo ne pustiti v gnezdu kukavičjih jajc in ne pustiti Judežev pri delu! Oni, ki so izven JSZ, ne morejo biti niti kukavice niti Judeži. Ko se JSZ to posreči, bo povsem lahek sporazum. Škoda je le, da se sedaj o tem javno razpravlja in mi moramo za obe strani povedati, da nam ne ugaja ta nepočakanost, ko pogajanja niso bila še končana.

G. Gostinčar je napisal o JSZ lepe besede o njenem delu. Podpišemo. Vse je res, da je JSZ vršila med našim delavstvom veliko delo, z mukami in trpljenjem. Res je pa tudi, da bi naj to delo vršila naprej v isti smeri z vsem katoliškim slovenskim narodom. Če so pa nekateri posamezniki videli v marksizmu in celo v komunistu bližjega človeka, kakor pa v katoliškem duhovniku, inteligentnu, kmetu, obrtniku, se je ta zveza s celoto katoliškega slovenskega naroda začela krhati in iz tega je nastalo nezaupanje, ki je rodilo spor in nesoglasje.

Zavrnuti je tudi treba domnevo g. Gostinčarja, da se je ta spor začel od ljudi, ki so nahujskali od kapitalistov in da jim gre za to, da bi na veselje komunistov, kapitalistov in socialistov oslabili res delavstvo in krščansko borbeno organizacijo JSZ. Mislimo, da je tudi dobri g. Gostinčar to napisal nekoliko v razburjenosti. Trenja, ki so v Ljubljani, kažejo samo na to, da bi JSZ morala postati res borbeno organizacija krščanskega svetovnega nazora med delavstvom in da bi bila v vsakem oziru tesno povezana s svojim katoliško mislečim narodom in Cerkvijo. Kaj bomo mi ubogi Slovenci očitali drug drugemu kapitalizem, ko je pravilno povedal ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, ko je prišel iz Amerike, da vsi Slovenci skupaj nismo za enega ameriškega kapitalista. Da bi pa zastopniki od ZZZ bili najeti od domačih ali tujih kapitalistov, pa gotovo tudi g. Gostinčar ni mislil. Eno pa je posebno zadel, ko je nazval JSZ borbeno organizacijo! To ji je treba! Borbeno mora biti, pa za načela in za pravice delavstva, borba pa, ki se je začela na napačni fronti, pa naj preneha.

Iz Maribora vas ponovno pozivamo, da prenehate s tem sporom in če že imate kaj, uredite med seboj! Ponovno pozivamo, da razčistite vrste, da iztrebite iz svojih vrst vse, kar je pod krinko katolištva delalo zmesnjavo v vrstah katoliškega delavstva. Prosimo pa tudi one kroge, ki so pogajanja začeli, da jih tudi dokončajo! Ali — ali! Današnji čas ni čas ni čas oklevanja in čakanja, kdor čaka, bode utonil, kdor plava in se bori z valovi, bo rešen! Naj je ta naš poziv poslednji, da se ta zadeva ponese iz javnosti nazaj za mizo in da se zaključijo tako, kakor je v dobro katoliškemu pokretu med delavstvom brez ozira na levo ali desno!

O pravem poslanstvu marib. gledališča.

Spoštovani gosp. urednik! Zadnjič sem Vam kot nekaj neoficijelni in s svojimi »nemodernimi« nazori nekako osamljen kulturni delavec napisal nekoliko ostro kritiko o zgrešenem poslanstvu mariborskega gledališča. Ker se pa čestokrat sliši, češ, lažje je kritizirati, a težje ustvarjati in v pozitivnem smislu svetovati, Vam hočem danes povedati, kako si človek iz vrst delovnega sl. venškega ljudstva tolmači pravo poslanstvo gledališča v splošnem, glede mariborskega še pa posebej.

Kot vesten motrilec gledališkega ustvarjanja drugih narodov, zlasti pa njih dramsko-knjževne produkcije, sem opazil, da so v precejšnji meri gledališke kritike dunajskega židovskega tiska tisto merilo,

ki je merodajno i za umetniško-vodilne činitelje naših gledališč, tako, da igra Praga drugo in ostali umetniški centri šele podrejene vloge. Berlin, Monakovo, Draždane itd. pa sploh ne obstojajo, kakor da se v teh mestih v zadnjih letih ni vršila krstna predstava vsaj enega pomembnejšega dela. Niti dunajski Burgtheater in Akademietheater — dvoje gledišče visoke stopnje — nista merodajna s svojimi izkustvi, našim režiserjem gre po glavi v prvi vrsti vse tisto, kar je bilo napisano izključno z vidika itak že pokvarjenega okusa publike in pa — blagajne. Pozabili so, da mora biti gledališče, ki prejema podpore iz javne roke, kulturni faktor, gibalo torej v prvi vrsti inicijativni oter vsega naroda. Tako pa pride do veljave kak plehki komediograf podpovprečne višine, recimo Bus-Fekete (beri Schwarz...) ali Lichtenberg, židovski šunt, ki ga upri- zarjajo zgolj radi rafinirano podtaknjene erotike ali pa nepotrebne cinizma v negativističnem negadenju vsega, kar takemu literatu asfalta ni povšeč. Naši ljudje sicer hodijo v gledališče, vračajo pa se s predstav, ki jim niso nudile duševnega razvedrila in zamaknjenosti, skoraj vedno kot razočaranci.

Že v zadnjem članku sem omenil, da se po izbiri del, ki naj se v teku sezone izvajajo, ne posega po takih tujih avtorjih, ki pišejo svoje komedije z izključnega vidika koncesij publiki in blagajni. To ni in ne more biti poslanstvo gledališča! V kolikor še nimamo lastnih novih del dramske književnosti, je res treba posegati po tujih, toda po najboljših in ne po »muhah-enolnicah«. Gledališče bodi zrcalo nacionalne literature, novim talentom naj se nudi prilika uveljavljenja, vendar mora pri tem igrati zdrava, objektivna presoja prvo vloge. Ne zrelih del, ki se cedijo infantilnosti v gledanju na problematiko življenja, ni treba predvajati, odpadejo pa naj tudi oziri na »uplivi« pisatelja, če misli, da se morajo konji, opice in levi njegove bujne domišljije za vsako ceno predstaviti občinstvu.

Predvsem torej mora imeti umetniško vodstvo javnega gledališča svoj — program. Brez krepko začrtane poti ni uspeha, zlasti pa trpi poslanstvo gledališča kot takega. Srednješolski mladini je treba radi primerjalnega študija literature vsakoletno priznati pravico do par vzglednih oderskih del klasičnih pisateljev. Edinole k tem in takim predstavam in resnim manifestacijam modernega slovstva naj se mladini tudi dovoli obisk gledališča. Nekaj klasičkov in klasicistov, v ostalem pa le vredna moderna dela! Isto velja tudi za opereto (spevoigro). Drugod so že davno uvideli, da sijaj tistih večno lepih spevoiger polpretekle dobe v teku časa ni trpel, treba jih je le na novo postaviti na oder, pa se bo videlo, da nam potem ne bo treba uvajati raznih Abrahamov in po Korn-goldu razmrcvarjenih Straussov. Umetniško vodstvo si mora biti v okvirju podanih možnosti na jasnem, kaj pravzaprav hoče. Šablonske rešitve niso priporočljive, toda minimalni programi so možni. A le eno je pri vsem tem odločilne važnosti: treba jih je upoštevati, ravnati se po njih. Nikar več obetati kot se premore, pa tudi izpod označene črte ni treba zaostajati.

Bili so časi, ko so pričevali sezone z Jurčičevim »Tugomerom« ali pa s kakim Cankarjem. Samo »Lepa Vida« je vedno ostala na papirju. Nušič jo je sedaj spravil na oder — vendar v Zagrebu in tudi tam ji niso odprli vrat vsaj Malega gledališča... Bernard Shaw se že dolgo ni več pojavil kot avtor v mariborskem gledišču. Kje je duhoviti Somerser-Mangham, kje vedno aktualen Gerhard Hauptmann («Pred sončnim zatonom», »Roza Bernd«.) Tudi Ibsena, ki ga drugod po svetu že zopet igrajo, pogrešamo. Tako pa so nas mrcvarili z boljševiki kakor sta Katajev in Škvarin. Lani je bila 175 letnica Schillerja, pa nismo videli ne enega njegovih del, ko je Schiller vendar največji nemški klasik dramske romantike. Kje so Bolgari? Teško je odgovoriti na ta vprašanja. Toda eno je neizpodbitno: gledališče naj ne eksperimentira, izogiblje naj se tudi paralelnosti z Ljubljano, v kolikor gre za nekatera dela. Gledališče bodi narodno; občinstvo bo samo pozdravilo vsako presnovno, ki bo v korist gledališča. Dvigniti vero v poslanstvo gledališča pa je stvar gledališča samega. Boj plitvosti in povprečnosti! Zmagala bo edinole kvaliteta. Liberalistični vidiki gledališke »publike« so zastareli. Gledališču treba novih, svetlih podvigov v sfero prave oderske kulture, pa bo tudi »krize« gledališča prej konec.

Nedeljski nogomet. V Ljubljani in v Mariboru se je preteklo nedeljo nadaljevalo prvenstvo LNP. V Ljubljani je SK Ljubljana sigurno odpravila Hermes s 4:1, v Mariboru pa je SK Železnikar odnesel tesno zmago nad nevarnimi Čakovčani s 3:2. Prvenstvo LNP se bliža koncu in bo Ljubljana, kakor je bilo že od začetka pričakovati, postala prvak, ki bo zastopal slovenski nogometni sport v borbi za državno prvenstvo. Tabela izgleda po nedeljskih tekmah sledeče: na prvem mestu je SK Ljubljana s 7 točkami, na drugem je SK Železnikar s 5, sledi SK Hermes s 4 in zadnji je Čakovčani s 2 točkama. Ljubljani je prvo mesto zasigurno, za železnikarja pa še ni rečeno, da ostane na drugem. Čakovčki bo igral še dve tekmah na domačem bojišču, kjer je nevaren nasprotnik ter se lahko povzpne še celo do drugega mesta. — V Celju se je vršil brzoturnir vseh moštev. Na prvo mesto se je plasiralo SK Celje, druga pa je SK Jugoslavija. — V Beogradu je nastopilo moštvo angleških profesionalcev Liverpool proti BSK. Angleži so igro izigubili s 3:2. — V Zagrebu se je v nedeljo odločilo prvenstvo Zagrebške nogometne podzveze, ki si ga je priborila Concordia. Na drugem mestu je Gradjanski, na tretjem Hašk, na četrtem Slavija iz Varaždna. — V Baselu se je odigrala meddržavna tekma Belgija—švica neodločno 1:1.

Lahka atletika. V soboto in nedeljo se je vršil medmestni lahkootletski dvoboj Gradec:Ljubljana v Gradcu. Zmagala je reprezentanca Gradca z 81 proti 72 točkam. Dosedaj so se vršile že štiri take medmestne tekme, v katerih je trikrat zmagala reprezentanca Gradca, enkrat pa reprezentanca Ljubljane.

V borbi za Davison pokal se bo naša državna reprezentanca po zmagi nad Čehoslovaki srečala dne 7. junija s reprezentanco Francije v Parizu.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrtega jutratja in jih je treba plačati naprej.

Dobre birmanske ure kupite najceneje pri Grajskem urarju Ignacu Jan v Mariboru.

Gerard ga je začudeno pogledal. Zdelo se mu je, da sanja. V naslednjem trenutku je poskočil, vzela denarnico in s solzami v očeh vzkliknil:

— Muzard, dragi prijatelj, tisočera hvala!... O, kaka sreča!... Kako bogastvo!... O, to moram takoj sporočiti Odeti. Kako bo vesela!

Zdirjal je iz sobe. Čez čas je Muzard zaslišal iz spalnice smeh in veselo vzklikanje. Nasmehnil se je. Nato je vstal, vzela klobuk in palico, tiho odprla vrata in skrivaj odšel ko tat.

Bilo je že precej pozno in ulice, ki so ga vodile proti domu, so bile prazne. Le tu in tam se je pojavil kak samotni pešec. Muzard je zamišljeno korakal proti domu. Hipoma se je vzdramil. Nekdo ga je poklical po imenu. Ozrl se je in pred seboj zagledal Lochejevo hčerko.

— Gospodična — je vprašal začudeno — kaj pa vi iščete ob tej pozni uri v tej samotni ulici?

Deklica se mu je nasmehnila.

— Gospod Muzard, kaj se čudite? Ali ne veste, da sem že trideset let stara?... Nikomur ne odgovarjam za svoje korake, a vam povem vse.

— Verujte mi, da sem zelo radoveden, — je odvrnil nekako dvoumno Muzard.

— Greste domov? — je vprašala deklita.

— Da! — je prikal blagajnik.

— Mi dovolite, da grem z vami?

Muzard je razširil oči in odprla usta. Dekletovo vprašanje mu je sapo zaprlo.

— Ka-aj? — je čez čas zajekal. — Gospodična, ali ne veste, da jaz ne sprejemam žensk v svojem stanovanju? Le enkrat je bila pri meni neka lahkomiselna deklita, Nineta Casquard. Prosila me je, naj bi njenega brata spravil v službo pri župniku Naimu.

— Sprejemate ženske, ali jih ne sprejemate, — je odločno odvrnila deklita — me nič ne briga. Danes boste sprejeli gospodično Loche in basta!

— In kaj hoče delati gospodična Loche pri gospodu Muzardu — je zamoljal blagajnik.

— To bo gospod Muzard kmalu videl — se je deklita prešerno zasmejala.

Muzard je uvidel, da se je ne bo mogel otresti, zato se je udal v usodo.

Ko sta prišla v Muzardovo sobo, je deklita prasinila v smeh:

— Kaj bi rekel oče, če bi vedel, da sem jaz sedaj tukaj?... Naj reče, kar hoče! Mene zanimajo vaše knjige, vaša samotarska soba, vaše pipe...

— Kaprice mlade milijonarke — je zagodel blagajnik.

— No, no, gospod Muzard — se je zasmejala deklita. — Takih poklonov mi ne delajte! Mlada nisem in to mi dopušča, da sem v tej pozni uri tukaj. Ne-prijetno bi mi bilo, če bi vi mislili na kaj temnega, nelepega v mojem življenju. Nimate povoda. Taka sem ko kaka gojenka, ki je ravnokar prišla iz samostana. Mi ni videti, jeli? Kaj hočete? Vzeti me morate, kakršna sem. V zavodu so mi rekli debela Karla.

Muzard je naredil luč in se nato postavil pred obiskovalko. Ostrmel je nad njeno lepoto. Zdelo se mu je, da izžareva iz nje neki očarujoč sijaj. Občudoval je tudi njeno toaletto: klobuček, ki so ga krasila dragocena peresa, dragulje, plašč...

Karla je opazila blagajnikovo začudenje, a se ni zmenila zanj.

— Bila sem — je veselo čebljala — na večerji pri moji mali prijateljici strojepiski, ki sem vam o njej zadnjič govorila. Mož jo obožava in ona je tako srečna.

— Čez nekaj let boste videli, kaj bo ostalo od te ljubezni! — je odvrnil blagajnik.

— Vi ne verujete v ljubezen?

— No da, kakor se vzame — je menal Muzard. — V ljubezen se mora verovati; a jaz jo vzamem, kakršna je resnica je: ljubkanje.

Karla se je za trenutek zamislila. Čelo se ji je za hip zmračilo. Nato je s spremenjenim glasom rekla:

— Moglo bi biti drugače, če bi mi vedno bili iskreni... Ali se ne more...

Prekinila se je, ko da se je domislila nečesa drugega. Pogledala je čudaškega samotarja in ga resno vprašala:

— Vi se nikdar ne dolgočasite, sam, v tej pusti sobi?

Muzard je mirno odvrnil:

— Nikdar, gospodična.

Pri tem jo je tako odkrito pogledal, da mu je morala verjeti.

Deklica mu je nekaj časa tiho zrla v oči, potem pa mu je zabrusila v obraz:

— Vi ste čudak!

Muzard se je šaljivo priklonil...

— Hvala lepa za poklon! Isto sem slišal tudi od drugih znancev. Sicer pa moram priznati, da me preveč počaščate s svojo pozornostjo, ko sem vendar le preprost blagajnik.

— Če bi hoteli, bi čez noč mogli postati sodelavec najbogatejšega človeka v Parizu — je razdraženo odvrnila deklita.

Muzard se je zamislil. Pred oči mu je stopil Herblay, to gorostasno podjetje... čudovita palača... park... Pomislil je na to, kako važna osebnost bi postal... Lochejevo hčerko vidi kot svojo ženo... Vzdrhtel je in tiho zamrmral:

— Gospodična Karla, predobri ste!... Jaz pa sem pravi divjak!... Vi ste tako nežni, jaz pa tako grob, neotesan... Pravi čudak, puščavnik.

(Dalje sledi.)